

TALLINNA POLÜTEHNİK

TPI PARTEIKOMITEE REKTORAADI KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 37 (963)

Reede, 7. detsember 1979

XXXI aastakäik

PARTEI-KOMITEES

Eile toimus parteikomitee järjekordne istung.

● NLKP liikmeks võeti vastu Aare Ignat, orgaanilise keemia kateedri vanemlaborant.

● Arutati üliõpilaste marksislikku eetika õpetamise olukorda ja edasisi ülesandeid.

● Arutati personaal- ja jooksvaid küsimusi.

KOMSOMOLIKOMITEES

ELKNU TPI Komitee istung toimus 3. detsembril.

Önntleme vastseid kommunistlikke noori TIINA RANDUST TL-11, ANDA REIALIT MA-12, LUÜLI TOOMLAT LS-11, KUUBA ÖNNIST LS-11.

Sekretäri asetäitja orgtöölal P. Žukovets tegi lühikokkuvõtte instituudi komsomoliorganisatsiooni moodunud aruandlusvalimisperioodist.

Teaduskondade sekretärid andsid aru leninliku arvustuse läbiviimisest. Praegune olukord on veel segane, kuid on koostatud juba vastavad graafikud ning alates 10. detsembrist peavad kõik õpperühmad sooritama leninliku arvustuse.

Komitee istungil viibis külalisena vabariikliku raamatuhingude esimees sm. Urma, kes tutvustas lühidalt ühingu tegevust ning soovitas üliõpilastel moodustada klubi, mis kergendaks tudengitel leida oma raamat, süvendaks ratsionaalset lugemist ning võimaldaks lähemaid kontakte kirjanikega.

Arutati uuesti 5. novembril komitee istungil lahendatud personaalküsimust (vt. ka TP, 23, nov. 1979).

Komiteesse tuli kiri (autorid Aas, Gunapuu, Karu), milles paluti veel kord läbi vaadata Tallinna regiooni Budapesti rühma meistri A. Kaju stüüd.

A. Kaju tõi komiteesse ka seletuskirjad «Standardist» ja majutuskohast Tallinna 29. 8-kl. Koollist.

«Standardi» kirja põhjal lahenes ainult puudevarustamise küsimus: puud oli A. Kajule andnud «Standard».

Maleva finantsalistsipliini rikkumine oli siiski niivõrd ilmne, et komitee otsustas jätta meister A. Kaju karistuse jõusse.

Rühma komissari I. Hilbust karistati noomlitusega arvustuskaardile kandmisega seoses komissari ülesannete mittetäitmisega.

Edaskaebamise õigus asjaomastele isikutele muudugi jääb, kuid siiski, tudengid-malevlased: isiklike antipaatiate klaarimisega. Katsuge ise hakkama saada, ja ärge tulge vihameeste ees komsomolikomiteest õigust nõudma.

PILLE-TRIIN MIHELSON

AMETIÜHINGUKOMITEES

21. novembril arutas a/ü komitee teaduskondade ja instituudi a/ü konverentsi tulemusi ning töötas välja abinõude plaani ettekannetes ja sõnavõtetes näidatud puuduste kõrvaldamiseks. Osa puudusi on seotud töötingimustega — suur ruumipuudus, külm, suusabaasis pole riietusruume, keemiahoones on halb ventilatsioon, seadmete ja materjalidega varustatakse halvasti. Ruumipuudusest ülesaamiseks on ainult üks tee — ehitamine. Olemasolevate ruumide otstarbekamaks kasutamiseks aga peaksid allasutatud siiski võimalusi otsima.

Teiste puuduste kõrvaldamiseks on võetud organisatsioonilisi meetmeid, mida peavad rakendama allasutatud juhatajad, majandusosakond ja ehitusosakond a/ü komitee vastavate komisjonide kontrolli all.

Toitlustamise parendamiseks on kavas sihikindlalt kontrollida sööklate tööd, taotleda söökla juhtkonnalt einelaudade paremat varustamist piima ja odavamate karastusjookidega, suurendada toiduainete valikut, uurida võimalusi õppetöö korraldamiseks VI korpuses nii, et sealne söökla oleks ühtlasemalt koormatud.

On kavas leida võimalusi TPI ruumides ajakirjanduse müümiseks ja kommunaalmaksete vastuvõtmiseks.

Ühiselamutes on kavas jätkata nn. näidistubade organiseerimist neile üliõpilastele, kel pole raskusi ühiselureeglitest kinnipidamisega.

A/ü komitee arvab, et nais-töötajaid, eriti õppejõude, kel on väikesed lapsed, ei ole mõistlik saata õhtusel ja öisel ajal ühiselamuid kontrollima.

Otsustati uurida võimalusi spordilaagri organiseerimiseks meie töötajate lastele.

Otsustati korraldada laste nääripeod 5. ja 6. jaanuaril. 5. jaan. kell 10 T ja E teaduskondades (vastutab K. Võrno), 5. jaan. kell 16 K ja L teaduskondades (A. Kuusk), 6. jaan. kell 10 teenistujate lastele (V. Kukk), 6. jaan. kell 13.30 M ja A teaduskondades (E. Einloo), 6. jaan. kell 17 üldteoreetiliste ainetega ja ühiskonnateaduste teaduskondades (A. Karusoo).

Laste nääripakiks eraldatakse 1 rubla 40 kopikat.

Kinnitati elamispinna I etapi järjekord, mis 26. novembrist on välja pandud tutvumiseks a/ü stendidel Mustamäel, VI ja IX korpuses ning a/ü komitees. Palve kõigile I etapi järjekorras viibijatele: tulge isiklikult a/ü komiteesse ja kontrollige oma andmeid.

Otsustati premeerida 54 ametiühinguaktivisti 10 kuni 15 rubla preemiaga, 29-le aktivistile anda a/ü komitee aukirjad.

Jaotati vaipade ostuload a/ü büroode vahel. Arutati instituudi kuldmärgi statuuti, mis avaldatakse pärast selle kinnitamist parteikomitees ja instituudi nõukogus.

A/ü komitee esimees TOOMAS TIHKMA

ELAVALT JA LOOMINGULISELT

29. oktoobrist 1. novembrini toimus Tallinnas NSV Liidu Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeeriumi Teaduslik-Metoodilise Nõukogu masinatööstuse, energeetika ja autotranspordi erialade ökonomikaspektisooni liikmete seminar-nõupidamine. Sektsiooni ülesandeks on ökonomikadistsipliinide õppeplaanide ja -programmide projektide koostamine insener-ökonoomidele, laboritööde läbiviimise, kursuse- ning diplomiprojektide koostamise metoodiliste küsimuste lahendamine, spetsialistide ettevalmistuse profileerimise, efektiivsuse tõstmise ja kasvatusalaste küsimuste läbiarutamine.

Nõupidamise viis läbi Eesti NSV Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeerium koos TPI-ga. Nõupidamise praktiliste küsimuste lahendamine lasus majandusteaduskonna tootmise ökonomika ja organiseerimise kateedri õppejõududel. Istungid olid Kunstinstituudi ruumes. Nõupidamisest võttis osa üle 50 suurte kogemustega õppejõu NSV Liidu juhtivatest kõrgkoolidest, ligi pooled neist olid Moskvas ja Leningradist.

Nõupidamise avas organiseerimiskomitee esimees TPI õppeprorektor dots. V. Mikkal. Eesti NSV Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeeriumi tervitused ja soovid edukaks tööks nõupidamisele andis üle ministri esimene asetäitja H. Pehmees. Sektsiooni tegevlkku tööd juhtis nelja päeva jooksul sektsiooni kauaaegne esimees Vene NFSV teeneline teadlane prof. I. Razumov, Moskva N. Baumani nimelise Kõrgema Tehnikakooli kateedrijuhataja, prof. V. Tihhomirov Moskva Lennukitööstuse Instituudist (sektsiooni aseesimees) ja dots. T. Sadovskaja sekretärina Moskva N. Baumani nimelisest Kõrgemast Tehnikakoolist.

Arutlusobjektiks oli peamiselt masinatööstuse jaoks ettevalmistatavate laiendatud profiiliga insener-ökonoomide mudel, eriala uus õppeplaan ning profileerivate insenerlike, majandusteaduslike ja majandusmatemaatiliste õppedistsipliinide sisu põhistruktuur. Peeti otstarbekaks mõnevõrra vähendada üldteoreetiliste ja -matemaatiliste õppeainete mahtu ja suurendada majandusmatemaatiliste ning majanduslike ainetega mahtu. Käsitleti ka õppeaine õpetamise ja laboritööde metoodilisi küsimusi ning mõningaid majandusteooria küsimusi (tehnikaprogressi kriteeriumid ja näitajad — prof. A. Andrejev, — uue tehnikavariantide majandusliku efektiivsuse määramine — prof. K. Velikanov jt.). Küsimuste arutlus oli elav ja loomingu- lise diskussiooniline.

Külalised olid vastuvõtul TPI rektoraadis, tutvusid regatikompleksiga Pirital, Tallinna muude vaatamisväärsustega, käisid kontserdil Tallinna raekojas.

Sektsiooni nõupidamiseminarid toimuvad kaks korda aastas NSV Liidu erinevates kohtades, meie vabariigis esmakordselt. Nõupidamisest osavõtt on kõrgkoolide õppejõududele kasulik ja vajalik, võimaldab laiendada koostööd kõrgkoolide vahel, lahendada edukalt õppe-metoodilisi küsimusi ja vahetada kogemusi.

SEKTSIOONI LIIGE prof. EDUARD KULL

NB!

LOENG.
LABOR.
PROJEKT.
ÕPIK.
VALEM.
KONSPEKT.

VARSTI SESS!

KIITA SAAB MEHAANIKA

14. novembril oli järjekordne doonorite päev spordihoides.

Doonoreid kogunes sel korral 133. Verd andsid ka arstipunkti väikesest koosseisust 3 meedikut: arstid H.-M. Evert ja A. Kanniste ning õde I. Ruus. Õppejõudude ja teenistujate osavõtt oli seekord õige kesine. Vaid 2 teenistajat, kevadel oli 27.

Kiidusõnu peab jällegi ütleva mehaanikateaduskonnale. Isegi verelülekandajaamas käiakse grupiti. Oma aastaplaani 90 doonorit on mehaanikud täitnud 184%.

Keemia-teaduskond ületas plaani 3 inimese võrra. On tervitatav 13 õppejõu ja teenistuja osavõtt. Täna-da tahaks ka söökla personali, kes vaatamata pingelisele tööpäevale saatis melle 6 doonorit.

Meie instituudi aastaplaan 550 ei ole veel täidetud. Tuletan meelde eriti nendele teaduskondadele ja osakondadele, kes pole seni veel andnud ühtki doonorit: ühiskonnateaduste ja üldteoreetiliste õppe-ainete teaduskonnad, raamatukogu, sõjaline kateeder jt.

Meil on doonoreid, kellest eeskujuks võtta. Viis ja enam korda on verd andnud 3 teenistajat ja 43 üliõpilast. Kolleegide austus ja hea suhtumine on tänuks neile tublidele inimestele. Mõned nimed. Teenistujatest U. Loigom (K), T. TIKERPERE (majandusosakond), A. KANNISTE, Üliõpilastest V. VUKS, V. PARDER, T. KÄOS (M), V. OLMET, P. PARMAKSON (A); E. SAARNIIT (T); K. KABRAL (K); A. NAHKUR (E) jt.

Kõigile, kellele pole gripiviirus külge hakanud: olge oma asutuse patrioodeid ja seiske TPI hea maine eest ka doonoritena.

Oodatakse veel sel aastal verelülekandajaama Lai 15 IGAL TEISI-PAEVAL ja REEDEL 9.00–11.00.

PUNASE RISTI SELTSI TPI ALGORGANISATSIOONI ESIMEES ELLA SIMON

SONAD

Päev tukub kuskil
öö hõlmas
või tema pimedas varrukas,
kus täpselt — ega vist tea.
Tähetuld lustiks
ei põlga
taeva tumenev parukas,
Vaikuses mõelda on hea.
Miljonid sõnad
ridades
igal raamaturiivil
ootavad tuleva teid.
Mõned on mõra-
kidased,
teistes trummid ja viiulid,
mida kõik kajab küll neist.
Sõnade suuri
sülemeid
matva vahuna üle meist
viskunud mõnigi kord.
Teraderasked,
aganad.
Tihti sedagi jagavad,
kas tuule suund süd või
nord.

Tabavalt õeldud,
lapsused,
siidselt pehmed ja takused,
paberilt loetud ja peast.
Tuliseks kõetud,
jahedad,
vahel vahedad, tahedad,
kurjad ja südamehead.
Homme nad jälle
lähevad
lendu tindistelt sulgedelt,
vaikseilt ja vihaseilt suilt.
Sellel ööl aga
vähemalt
välja puhaku, — julgemaks,
õilsamaks saagu neil huisk!

OTTO ROOTS-

«KULJUS» KUULUTAB

Tudeng, kas tead, mida tähendab «Kuljus»? «Kuljuse» on tipikate hulgas palju austajaid ja pöörd- hoidjaid. Kas Sina kuulud nende hulka? Kui ei, siis kutsume proovima...? Kõiki, kel kevadel ei oinud aega või kes ei pääsenud ruumikitsikuse tõttu «Kuljuse» 30. juubeli etendusele «PULMA- PÄEV», on oodatud küllalised 16. det. kell 18.00 J. Tombi nina. Kultuuripalees, kus algab «Kuljuse» suur pulmapidu. Tule ja vaata, ehk saab Sinustki meie austaja ja pöörd- lahoidja.

Piletid võid saada kuljuslaste käest, üliõpilasklubist või üks tund enne- aigust kohapeal.

Kohtumiseni 16. detsembril pul- mapeol!

EUE SHOW «EVAS»

13. detsembril on «Eva» klubis EUE õhtu, mõeldud rühmafunktsio- näärile. Kohal on maleva komis- sar Andres Eesmaa. Räägime male- va eelolevast suvest, näitame taid- lust, kuulame muusikat. Kui aega ja funktsionääre jätkub, tantsime.

VASTUVÕTT PARIMATELE ÕPPURILE

Teisipäeval, 4. detsembril võttis rektori ajutine kohusetäitja, õppe- prorektor dots. Valdek Mikkal vastu sotsialistliku võistluse võitnud õp- perühmade KÜ-31, TP-51, LR-71 ja TI-91 rühmakoolikud, nimelised stipendiaadid ja iga teaduskonna kaks parimat õpperühma koos rüh- majuhendajatega.

VAJALIK KOHTUMINE

Neljapäeval, 29. novembril võttis töötajaid ja üliõpilasi vastu HKK ja TAT A/Ü Eesti Vabariikliku Komitee tootmistöö- ja töötasuosa- konna juhataja T. Raudsepp.

TAAS TEADUSKONDADE ÕHTUD

Sarnaselt moodunud õppeaastaga on igal teaduskonnal taas võimalus kasutada puhkeõhtu läbiviimiseks Glehni lossi. Algust tehti selle nä- dala esmaspäeval energeetikud, 6. detsembril oli loss elektroautomaat- tike päral.

TEATRIKLUBI

Kinnine üritus oli 5. detsembril «PIKO»-klubis. Tehti ettevalmis- tust Aatu Händi juubeli tähistami- seks. Arutati orgküsümusi, tehti luulekava proovi.

FILMIKLUBI

programmisis oli teisipäeva õhtul Ameerika tänapäeva filmikunst.

MAJANDUSE TKB-S

Majandusteaduskonna komsomolibüroo koosolekud toimusid 5. ja 26. novembril. Arutati õp- pedistsipliini tõstmise võimalusi, valmisolekut lähenevaks sessiks. Tähtis probleem on teaduskonna üliõpilaste aktiivsuse tõst- mine ühiskondlikes, spordi- ja kultuuriüritustes osalemise kaudu.

Soovida jätab komsorgide osa- võtt stipendiumikomisjoni tööst, seda eriti I kursusel ja vene õppekeele rühmades. Komsomolipäevikuid täidetakse formaalselt, sageli ei peegelda päe- vikud tegelikku olukorda. Lei- ti, et järgmise semestri alguses on vaja korraldada seminar I— III kursuse komsorgidele.

T-TKB pressiesindaja JUHAN TEDER

KAS ON ROHTU, MIS AVITAB?

«Oo, me kallid EUE!» järgedes. (Vt. TP nr. 32, 26. okt. k. a.)

Ehkki EÜE-79-ndale pandi punkt alles 23.-24. novembril, on EÜE-80 ettevalmistused juba tasapisi käima lükatud. Tundub, et päris kohane aeg polemiseerida EÜE olemuse ja perspektiivide üle. Eriti pärast ülalmainitud ja vastu vaidlema õhutatud kirjutist ehitusteaduskonna IV kursuse üliõpilase, sel suvel kärsina rühma meistri Tiina Lõhmuse sulest.

Ei kipu sügavale T. L. artikli kriitikkasse, ei malevaproblemeid ammendavasse analüüsi ega ka kaugleulatuvatesse järeldustesse. Tahaksin pisut avardada nende mõttemaailma, kes soovivad oma malevamuret välja öelda, ning ühtlasi kutsuda malevast kirjutama kõiki, kes end EÜE patriootiks peavad, rühmalikkusest staabimees-teni välja. Olen seisukohal, et enam maleva puudustest on seotud tema juhtivate liidre nõrkusega. Arvan ka, et kõõlipoolset rääkimine ei tohiks kedagi kohutada, saavad ju maleva lihtlikkusest kuni kolmele vähemasti 3-4 inimesega kollektiivide juhid, kes peavad juhtimisprobleemidega tegelema.

T. L. artikli EÜE kriitika teravus puudutab põhiliselt selle aasta malevasu. Ühtlasi kinnitab artikkel, kuid tähelepanuväärseks on viimasel ajal muutunud malevaolu varjuküljed. T. L. kirjatükis avaldub aga teatav iroonia kõrval minu arvates üks veelgi olulisem asjaolu. Nimelt EÜE-s üsnagi laialt levinud mentaliteet nõuda teistelt enam kui iseandalt. Süüdi on staabimehed, bürokraatia, kõrgkoolide õppeplaanid, mitte aga meie ise. Selline joon kipub ka avalikkuses esinemistesse. Torkab silma, et ega rühmafunktsionäärid tea tuhkagi EÜE tegevust reglementeerivatest dokumentidest. Nii selleks kui ka lihtsalt sügavamaks järeletoetamiseks EÜE eesmärki ja olemuse üle puudub neil soov ja vastustus-

Jääb arusaamatuks, miks oli tarvis artiklis toetuda faktidele, mis kätkestavad ühtlasi kirja pandud EÜE-79 regioonikomandöride ja muude malevategalaste kiest. Huvitav, mida asjaosalised ise oma suu vooderdamisest arvavad? Autori esinimistead seab kahtluse alla tema malevamure tõsimeelse ning head kavatsused. Pealiskaudne, irooniline ja oma mätta otsast hinda lähenev EÜE nn. kasvatuskustele (probleemidele) oli tänava suvel kahjuks üsnagi tüüpiline ka rühmajuhitide seas. Ei saa ju kuidagi teistsiti hinnata nende komandöride käitumist, kes staabide vastu ka avalikult välja astusid. Nii oled nad ise juhitanud rühma selle osa poolt, kes muud ei soovigi, kui malevast orgiamaiguga lustimaja teha. Olen kaugel sellest, et pidada selliseid avaldusi juhuslikeks. Mida-igi peab EÜE juhtimise ja malevaolu ka viltu olema. Teisiti kui 3-4 aastat tagasi. Mis niimeit? Pakun seletuseks kaks mõtetõlgutust.

Esiteks nn. kontseptsiooni-teooria.

Rühmafunktsionäärid ei tea, mida nad tahavad — mida malevalt soovida, mida malev neile anda võiks, millised on nende võimed, millised vahendid eneseteostamiseks, s. t. puudub oma malevakontseptsioon. Lihtsam või mugavam on improviiseerida «spetsialisti» 20 inimese suvepuhkuse korraldamisel. Oma ebamääraste, kõikumate taotluste luhtumisel aga süüdistatakse bürokraatiat, ülemusi, alamaid, lepingupartnerit jt. Teatavas mahus kõlbavad abivahendina malevakontseptsiooniks ka EÜE normdokumendid: põhikiri, finantsjuhend, sotsialistliku võistluse juhend jms. Kuid ei tunta ju neidki. Pole siis midagi imestada, et paljude rühmajuhitideni ei jõua neis paberis peituv sisu ja üldistatud kogemus, kokkuvõtte sellest vigaderohkest omavalit-

koola-, petipiima- ja muude baaride, populaarsete joomakohade ning õhtute populariseerimine

T. L. toodud probleemid ammendavad peaaegu kogu silmatorkava ja ebameeldiva osa EÜE-st, mis mahub mõistesse malevaolu varjuküljed. Paremaks vaarlemiseks võtsin need kokku kolmes punktis:

- 1) «mustade jõukude» ja «partisanide» liikumine; 2) EÜE juhtiva kaadri taseme tagamine; 3) EÜE maine hoidmine sellisel kõrgusel, et see ei saa ohtlikuks maleva käekäigule.

Siit omakorda koorub välja kõiki punkte liitev EÜE probleemide probleem —

RASKUSED KOMPLEKTEERIMISEL

Viimase 3-4 aasta jooksul on kõrgkoolide õppeplaanid, suvised praktikad malevale üha ebasoodsamaks muutunud, haarakes järjest enam tudengeid kõigil kursustel. Tugevasti mõjutavad malevat ka hilised kevadised eksamissessioonid, 1979. a. suvel jõudis osa malevlasi tööle alles juuli teisel või kolmandal nädalal. Malevas kaasa lüüa saajate «kokkukuivamine» on viinud keskmine malevastaaži 1-2 aastani varasema 3-4 aasta asemel, ehkki «partisanistaaži» on paljudel veel teist sama palju lisada. Õppetootmispraktikad ei hõlma kogu suve üsna suurel hulgal erialade. Kuid senise õppetöökorraldusega on objektiivne alus «mustadele jõukudele» ja «partisanidele» pandud. «Jõugus» on ju ka «partisanlus» olemas. EÜE samal ajal ei saa veel lepinguid sõlmida neile tudengeile, kel on vaba vaid osa suvest, kas või paar nädalat. Teoreetilise variandina võiks lühikest aega malevas töötamine ehk kõne alla tulla, kuid arvestades asjaajamise suurenevast mahtu sel juhul, oleks staabidesse vaja täiendavat jõudu. Seda aga pole staabide töö tasustamises ette nähtud, paljast entusiasmist ilmselt ka ei piisa.

Kahjuks puudutab malevastaaži (-kogemuse) vähenemine ka EÜE juhtivat kaadrit. Kui funktsionääri malevakogemus toetub ühele-kahele malevasu-vele rühmas, kas valitses rebase- ehk teismelisementaliteet, on selge, et EÜE juhtimistankus ei süvene. Hoopis nõrgeneb maleva positiivsete tegurite mõju lihtmalevlastele ja hakkavad vohama varjuküljed.

Mulle tundub, et EÜE ülesehitus (regioonid ja staabid) ei taga juhtiva kaadri järjepidevust. EÜE-79 regioonide staabid on sisuliselt tagalata. Staabimehed on ilmselt sunnitud jätkama ameti pidamist, ka isiklikult soovist lahtudes. Nii aga tekib lihtmalevatega 8-10 aastat vanusevahet. Pole siis ime staabide ja lihtmalevlaste ning rühmade juhtide vaheline mittemõistmine, üksteisest möödarääkimine, pretensioonid.

Seega. Kui EÜE kõrgkoolisektorid, EÜE staabid ei sea esiplaanile EÜE juhtiva kaadri järjepidevuse tagamist, siis pole lootat, et rühmade juhtimine, staabide (ka keskstaabi) mõju rühmadele tugevneks. Kui EÜE ja kõrgkoolid, kõrgharidust suunavad keskasutused ei leia õppepraktikate korralduses EÜE jaoks soodsamaid lahendusi, on üsna ebatõenäoline hoida malevat 2000-2400 tudengi vabatahtliku ühendusena. EÜE külgetõmbejõuks on ikka olnud vabatahtlikkuse, omavalitsuse, heas mõttes isetegevuse põhimõtted.

RÜHMÄPÄEVIKUST, EÜE «PABERIUPUTUSEST».

Just «partisanide» olemasolu nõuab rühma juhtkonnalt kahekordset raamatupidamist. Naivne oleks arvata, et «mustas jõugus» aetakse kõiki asju suusõnal. Pole muidugi eriti oluline, kas rühma rahaasjad, koosolekute otsused, töö ja as-

jaajamise paberid on kirjas komandöri või meistri kaustas, lahtistel lehtedel, märkmikus või ajalehe valgel veerul, kuid — ilma kirja panemata ei saa ka «must jõuk». Küll aga on taolisel süstematiseerimata «raamatupidamisel» oht kadumina, on ahvatlus ebaaususele. EÜE finantsjuhendid, mida ebaõiglaselt on kritiseeritud, on ju selleks, et panna piir rühma juhtkonna võimalikele tehingutele rühma rahadega. EÜE tegevust reglementeerivad dokumendid on tunnistus aastatega kogetud viltulaskmistest.

Seega on «bürokraatia» eiramine tegelikult demagogia. EÜE-s tagab paber asjaajamise korrektsuse, maleva tegevuse tutvustamise, rühmade saavutuste võrdlemise ja tulemuste toomise avalikkuse ette. Ei rahulda ju tegevus, mis ei leia tähelepanu (ärgem rääkigem siinkohal tähelepanust, mida tekitavad mõnede malevlaste «vägiteod» rühma elukohtades või mujalgi).

VEEL «MUSTADEST»

Tänava võis hinnata tudengite arvu «mustas malevas» ca 10%-le EÜE suurusest. Ilmselt on see ka lagi. «Mustade rühmade» parimad palgad ei küündinud EÜE paremateni, suur osa palku aga olid väiksemad maleva keskmisestki teenistusest. Olulisem aga on, et ei jätku objektiivselt «jõugupealike», kel oleks oma ametiks piisavalt kogemusi ja õppetööst parajalt vaba aega. Ei jääku ka majandeid, kel oleks palju vähe kvalifitseeritud ja hästi tasuvat tööd, samuti võimalik rahuldada jõudu soove elamise, transpordi, vaba aja sisustamise osas, nii nagu see on ette nähtud malevarühmadele. Veelgi tähtsam aga on subjektiivne tegur. «Jõugu» peal: peab enda kanda võtma ettevalmistuse kõik raskused, otsima lepingupartneri, sõlmima lepingu, korraldama rühma töö ja olme, tagama elementaarse distsipliini ja aitama sisustada vaba aega, et rühm vähegi funktsioneeriks. Kõik see vaev on maleva rühmakomandöri omaga võrreldes toepikkoomus. Maleva funktsionääril on selle teise poole enda kanda võtnud EÜE staabid, kõrgkoolisektorid. Iga rühma teinud malevakomandör teab, et talle sellest poolestki juhtimiskormast täiesti jätkub. Eriti häirib juhti aga see, kui tema jõupingutused ei leia üldsuse tunnustust. «Must jõuk» ärge unustagegi preemiareisidest, EÜE välisrühmadest jms. Et tähelepanu ja tunnustust ka «mustadele jõukudele» siiski vajalik on, seda kinnitavad nende saadased esinemised malevavorimis kõikivõimalikes avalikes kohtades.

Ilmselt on vara rääkida EÜE populaarsuse allakäigust, kuid tuleb ümber hinnata mõningaid seisukohti komplekteerimises, rühmade tegevuse juhtimises (kontrollimises), nõudlikkuse astmes rühma juhtide ja staabide poolt.

Arvan, et on lausa kahjulik panna ametisse rühma meistreid, kel pole lihtliikme staaži. Selle asemel, et III kursuse ehitustundengeid «rohelistena» meistriteks «teha», tuleks neid juba I ja II kursuse suvevaheajal peale praktikat tõmmata rühma, kas või «partisanideks». Sama suund on vajalik ka komissari-komandöri valikul. Kehtigu põhimõtte: õpipoisist selliks, sellist meistriks.

JUHTIVA KAADRI KEVADÕPPUSED

praegusel kujul on aja raiskamise. Ka meistrite tehnoloogialoengute kasutegur on nullilähedane. Vägisi kisub staabide ja rühmade vaheline kuristik mõttele: pole vajalikku vaimset silda, õhkkonda meeskonnatöök, ühe eesmärgi eest võitlemise tunnet. Kaadriõppuste ärakasutamisest EÜE juhtide vahel koostöövaimu saamiseks tasub mõelda. Ilmselt on suurem efekt väiksema seltskonna (regiooni, piirkond) ümmarguse

laua seminaridel, millest võtaksid näiteks küsija-kontrollija osas osa keskstaabi esindaja, regiooni-piirkonna juhid, kui vaja ka maleva veteranid. Iga-tahes kinnitavad EÜE juhtkonna talvised Narva-Jõesuu seminarid, et rühmajuhitidega on ühtekuuluvuse saavutamisel perspektiivi. Siis ehk ei poe rühma juhtkond oma rühma «ideoloogide» (enamasti staažikate «partisanide») selja taha, vaid juhib ise rühma selles suunas, mille nimel malev kunagi loodi.

EÜE MAINE HOIDMISEST

Madalad vaimsed taotlused avavad tee kuiva seaduse ja ühiselunormide rikkumisele ning nii mõnegi rühma laialijooksmisele. Tahaksin siin rõhutada veel üht momenti. Humanitaarkallakuga kõrgkoolide (TRÜ, TPedI, ERKI) tudengeist moodustatud rühmad pakuvad üldiselt kõrgemat vaimust ja ka taidlustaset kui TPI tudengid. Nõustun TRÜ komsomolikomitee asesekretäri M. Raiki TV-intervjuuga hiljutistel üliõpilaspäevadel, milles ta ütles, et Tartu tudengite vaimsus on tublisti tõusnud. Samas aga on mitmed EÜE lepingupartnerid-ehtusorganisatsioonide juhid eraviisiliselt vestlustes märkinud TRÜ rühmade väikest aktiivsust ja huvi ehitustulemuste vastu, töötgemise vähest praktilist taju. Tipikatele võiks esitada vastupidiseid pretensioone — huvitav tööst on, vaimust jääb vajaka. Miks ei võiks siis malevas liita kõrgkooli kallakust tulenevad head ja halvad küljed? Senine komplekteerimispõhimõte näikse sellele aga vastu töötavat. Segarühmad mitme kõrgkooli tudengeist on kaunikesti formaalsed, vaid üksikud tipikad mahuvad ülikooli rühma ja vastupidi. Kõrgkoolide EÜE sektoritel on lihtsam täita oma plaani oma kooli tudengitega. Oleme jõudnud sinnamaale, kus üleliidulised rühmad juba ammu on: oma kooli (kursuse) malevarühm, tegutsetakse oma kõrgkoolile määratud piirkonnas.

Rõhutaksin veel kord osa, mille määrab kõrgkooli humanitaarne kallak malevale. Tipikate (eraaaidid ei tule arvesse) taotlused ja vaated elule on konkreetsemad, reaalsemad. Juhtimistegevuses vajavad nad enam reglementeeritud suhteid, tegutsemises piiritletud tingimusi. Nad tunnevad end kindlamini, kui teavad, mida nende tegutsemine kaasa võib tuua, mis on lubatud, mis mitte, neile on vaja piiride tunnetust. Humanitaarkallakuga inimeste tegutsemismotiivid on umbmäärasemad, ei vaja määratust-piiritletust. Tegutsetakse rohken inspiratsioonist, välditakse ettekirjutusi, püsiesisukohti jms. kui tõkkeit loomingu- ja isikuvabadusele.

Lõpetuseks mõned soovitud EÜE-80 organisatooreile asjade seis ja oma pädevuse parendamiseks.

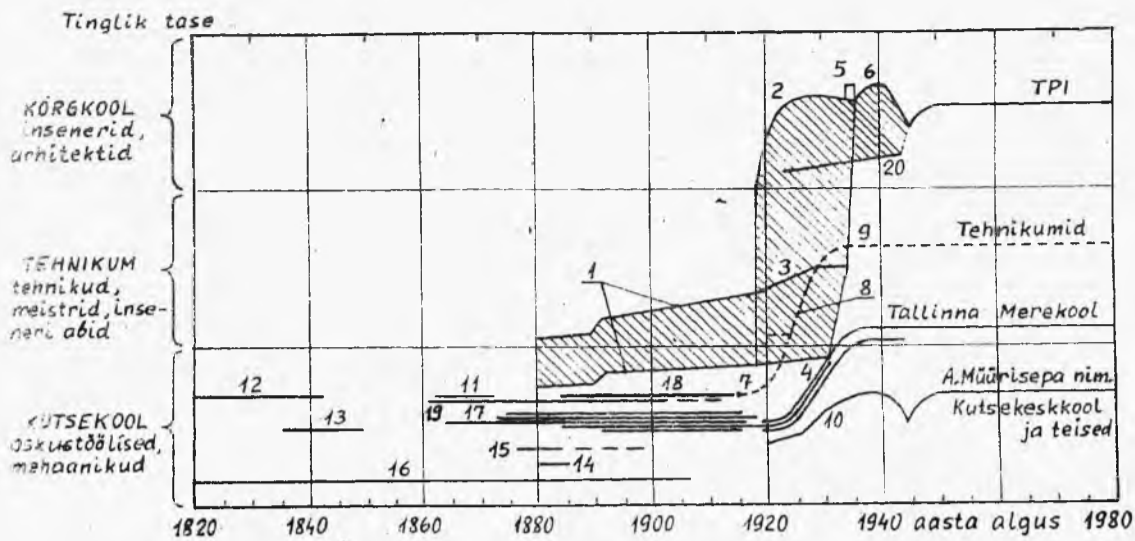
1. Kutsuda kokku EÜE Nõukogu EÜE veteranidest, tegevjuhtidest, kõrgkoolide juhtkondade esindajatest, vajaduse korral keskasutuste inimesi, et targemalt seada maleva sihte.

2. EÜE laia aktiivi kaasamiseks malevaproblemeid arutlusse korraldada malevlaste ankeetküsitlus

Ja päris lõpuks. On hea, et ilmuvad malevateemalised kirjutised malevlaste endi sulest. On vaja muuta senist lähenemist, põhimõtteid probleemide lahendamisel. On vaja enam välja tuua maleva häid külgi, mis igal suvel tudengeid malevasse tagasi kutsuvad ja mida pole vähe. Olen veendunud, et EÜE po.e sugugi nii lootusetult käest ära, nagu kirjeldas Tiina Lõhmus. Vastupidi, maleval on perspektiivi ja kasvatavumi, on eeldusi pakkuda eneseteostusvõimalusi paljudele tudengipõlvetele.

EÜE-79 Tartu regiooni peainsener,
TPI ehitusteaduskonna lõpetanu
REIN KIVI

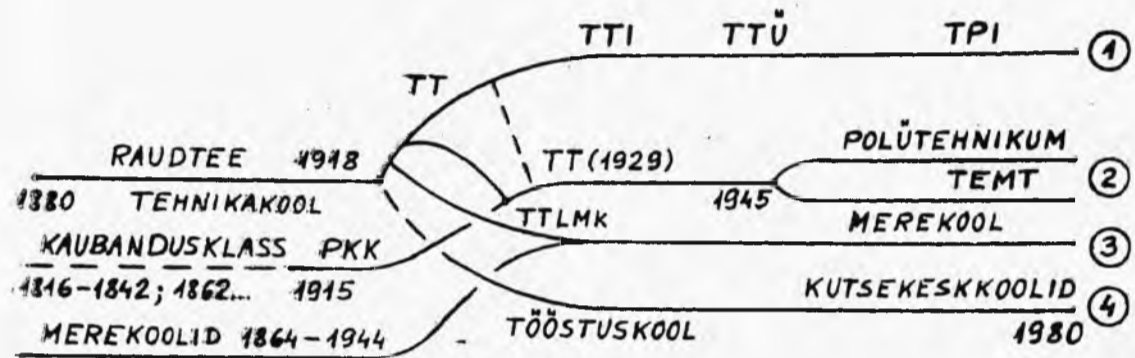
TALLINNA TEHNIKAÕPPEASUTUSTE AHELAD

Joonis 1. Tallinna järjekstava tehnilise hariduse skeem koordinaatides «aeg-tase». 1 — Tallinna Raudtee Tehnikakool, asut 15. jaan. 1880; 2 — Tallinna Tehnikum (TT) ülemaste; 3 — TT alamaste; 4 — TT Laevamehaanikute Kool ja tehnilised kursused; 5 — Tartu Ülikooli tehnikaosakond ja -teaduskond; 6

— Tallinna Tehnikainstituut ja Tehnikaülikool; 7 — Poeglaste Kommertskool; 8 — tehnikagümnaasium; 9 — keskastme Tallinna Tehnikum; 10 — Riigi Tööstuskool; 11 — Kurbmangugümnaasiumi iseseisev kaubandusklass; 12 — kreiskoolide iseseisev kaubandusklass 1816—1842; 13 — maalrite ameti joonistuskool 1833—1849; 14 — Eesti Tütarlaste

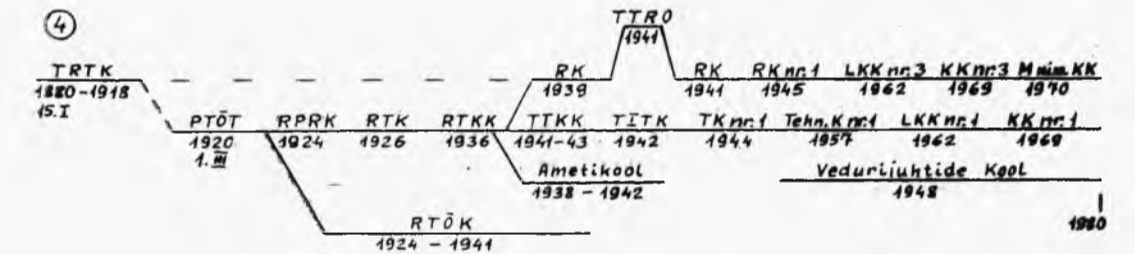
Tehnikakäsitöökursused 1880—1885; 15 — madruslaste kooli õppetöökajaga käsitööklass; 16 — Kanuti gildi õpilaste pühapäevakool 1820—1907; 17 — merekoolid. Vaata joonis 3; 18 — Tallinna Peetri Realkooli kommertsharu 1884—1916; 19 — Börsikomitee kaubandusklass; 20 — Riiklik Kutsekoda.

Joonis 2. Tallinna 100-aastase järjekstava tehnilise hariduse skeem ja selle 4 haru. TT — Tallin

linna Tehnikum; TTI — Tallinna Tehnikainstituut; TTÜ — Tallinna Tehnikaülikool; PKK — Tallinna Poeglaste Kommertskool; TT (1929)

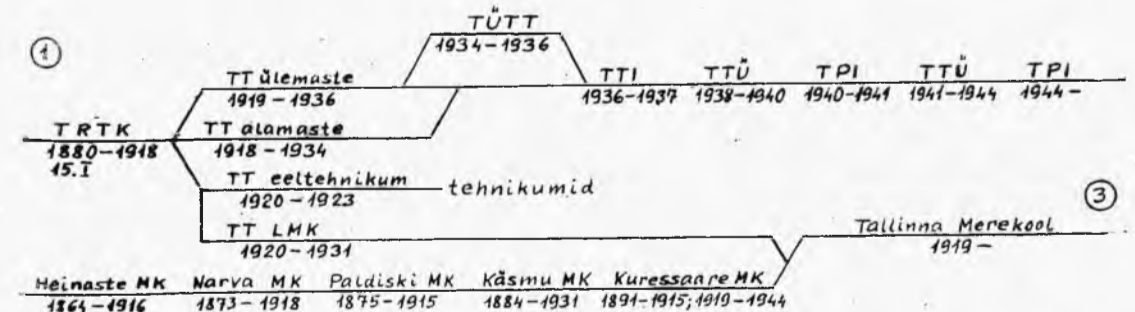
— keskastme Tallinna Tehnikum; TEMT — Tallinna Ehitus- ja Mehaanikatehnikum; TTLMK — Tallinna Tehnikum Laevamehaanikute Kool.

Joonis 3. Tallinna järjekstava tehnilise hariduse skeemi erinevate harude õppeasutuste ahelad. 1-3. TRTK — Tallinna Raudtee Tehnikakool; TT — Tallinna Tehnikum; TTT — Tartu Ülikooli Tehnikateaduskond; TTI — Tallinna Tehnikainstituut; TTÜ — Tallinna Tehni-

kaülikool; TPI — Tallinna Polütehniline Instituut; TTLMK — Tallinna Tehnikum Laevamehaanikute Kool; MK — Merekoool; RTÜG — Riigi Tehnika Ühisgümnaasium; PKK — Tallinna Poeglaste Kommertskool; TII RK — Tallinna II Realkool; TLTG — Tallinna Linna Tehnikagümnaasium; RTG — Riigi Tehni-

kagümnaasium; TT (1929) — Keskastme Tallinna Tehnikum; T I TT — Tallinna I Tööstustehnikum; EIMT — Tallinna Elektromehaanika Tehnikum; TKET — Tallinna Kommunaal-Ehitustehnikum; TEMT — Tallinna Ehitus- ja Mehaanikatehnikum; RTT — Raudteetranspordi Tehnikum.

Joonis 4. Meie järjekstava tehnilise hariduse 100-ndat asutamisaastat tähistava neljanda haru õppeasutuste ahel. TRTK — Tallinna Raudtee Tehnikakool; PTÖT — Puutööstuse Õppetöökoda; RPRK — Riigi Puu- ja Rautatöökool; RTK — Riigi Tööstuskool Tallinnas; RTKK

— Riigi Tööstuskeskkool; TTKK — Tallinna Tööstuskeskkool; T I TK — Tallinna I Tööstuskool; TK nr. 1 — Tööstuskool nr. 1; Tehn. K nr. 1 — Tehniline kool nr. 1; LKK nr. 1 — Linna Kutsekool nr. 1; KKK nr. 1 — Kutsekool nr. 1. RTRO — Tal-

linna Tehnikum raudteeosakond; RK nr. 1 — Raudteekool nr. 1; LKK nr. 3 — Linna Kutsekool nr. 3; KK nr. 3 — Kutsekool nr. 3; M nim. KK — Aleksel Müürisepa nim. Kutsekool; RTOK — Riigi Tööstusõpilaste Kool.

Tehnikakõrgkooli ajaloo alguse ja asutamisaasta tähendus väljub antud kõrgkooli seinte vahelt ja ületab meie aja piirid nii minevikku kui tulevikku suunas. Sellest tulenevalt peab asutamisaasta määramisel arvestama teiste tehnikakõrgkoolide kogemusi ja vältima kohaliku momendisituatsiooni mõju.

Nõukogu Liidu soliidsemate tehnikakõrgkoolide ajalugu käsitletakse samuti, kui seda tehakse Saksa FV-s, Saksa DV-s, Rootsis, Austrias, Šveitsis, Soomes jm. Tehnikakõrgkooli ajaloo tähtsamateks näitajateks on asukoht, asutamisaasta või ajaloo algus (ведет историю) ja kõrgkooli (instituudi) nimetuse saamise aasta. Välismaal kasutatakse veel sellele järgnevat tehnikaukooliks nimetamise aastat, mis on vaid üksikutele õppeasutustel.

Saksa teadlased kirjeldavad tehnikakõrgkoolide tekkimist järgmiselt:

«Enamuses on tehnikakõrgkoolid tekkinud (sind hervor gegangen) keskkoolidest, reaali- või tehnilise alusega instituutidest, käsitöö-, ehitus- ja ametkoolidest või -akadeemiast ning ka arhitektuurilistest joonestuskoolidest. Need õppeasutused palkesid esialgu koolide ja kõrgkoolide vahel. Kui need õppeasutused arenesid Pariisis 1795. a. asutatud Ecole Polytechnique mõjutusel poliitiliseks koolideks või poliitiliseks koolideks, siis oli neli sageli juba akadeemiline iseloom ja teatud mõttes kõrgkoolide. Alates 1919. aastast töötavad Saksa tehnikakõrgkoolid ja ülikoolid üheskoos rektorite konverentsidel.» (1, 2)

Soome teadlased kirjutavad tehnikakõrgkoolide tekkimisest järgmiselt:

«Tehnilised kõrgkoolid on tavalliselt alustanud tegevust (alkaneet toimintansa) eranimeliste tehniliste koolidena ja alles hiljem saanud kõrgkoolideks. Soome tehnilist haridust alustati Helsingi tehnilises reaalkoolis 1845. a., kuid see oli vaid nimeliselt tehniline.» (3, 4).

Viimast aastat loetakse praegu Helsingi Tehnikaülikooli asutamisaastaks. Nii on see kirjas ka igal aastal tuhandetes eksemplarides ja mitmetes keeltes levitatavates kooli väketeatmikes.

Tallinna tehnikakõrgkooli üldkirjeldatud tähendusega asutamisaasta ehk ajaloo algusaasta on 1918. aastale eelnenud perioodis, sest 1918. a. algust meil juba akadeemilise iseloomuga kõrgkool. Meie tehnikakõrghariduse algusest on pikemalt kirjutanud N. Rezanov «Tallinna Polütehnikus» 19. oktoobril 1979. Septembris 1918 pandi alus kõrgemat tüüpi Tallinna Tehnikumile (ühendatult kõrgtehnikum), mille programmis oli inseneride ettevalmistamise ülesanne. Selle tähtsusega ka alustati.

1923. a. sügisel kaitsesid lõputööd esimesed 12 kõrgtehnikumi lõpetajat ja said peale ettenähtud erialapraktika tegeliku inseneri diplomid. Vastavalt 1923. a. veebruaris vastu võetud kutseõiguse seadusele olid tegelikel inseneridel samad kutseõigused kui diplomeeritud inseneridel. Novembris 1924 vastu võetud «Inseneride, arhitektide, keemikute ja tehnikute kutsetegevuse seaduse» alusel oli kõrgtehnikumil õigus alates 1. jaanuarist 1935 lõpetajatele välja anda arusaamatuste ärastamiseks diplomid kutsenimetusega «insener» või «arhitekt» ja varem välja antud diplomeid nende esitamisel uute vastu ümber vahetada. Sama kutseõiguse alusel kehtis Eestis alates 1. jaanuarist 1935 ametlikult ainult üks ühine nimetus «insener» nii diplomeeritud kui ka tegelikele inseneridele. Uus 1936. a. kutsetegevuse seadus kinnitas kirjeldatud kutsenimetuste vahetust.

Septembris 1918 alustanud kõrgtehnikum oli laia profiiliga õppeasutus nii erialade rohkusest kui ka spetsialistide ettevalmistamise tasemelt. Kõrgtehnikumi ülemastmel valmistati ette inseneri ja arhitekti, ainult alamastme lõpetamisel — tehnikuid ja Tallinna Tehnikum Laevamehaanikute Koolis — erineva järguga laevamehaanikuid. (vt. joonised.) Laevamehaanikute kool ja erinevad lühiajalised tehnilised kursused moodustasid kõrgtehnikumi madalama kutseharidusliku osa.

Vene õppekeelega Tallinna Raudtee Tehnikakooli (ühendatult tehnikakooli) mahavaikimine, selle alama astmesse kuulumise ebaõige rõhutamine,

kuni viimase ajani kestev tehnikakooli mittelülitamine kodanliku korra algaastatel tekkinud eestikeelsete tehnikakõrgeasutuste eelkäijate hulka, näitavad, et me veel üsna hiljuti ei suutnud üle olla kodanliku-aegsetest momendisituatsioonist seisuksuhtadest. Need seisukohad põhinesid tsaarirežiimi ääremade venestamispoliitika, uute õppeasutuste avamise takistamise ja olemasolevate parimate õppeasutuste evakueerimise värsketel mälestustel. Praegu ei ole enam alust ignoreerida raudtee tehnikakooli. Tuleb rõhutada, et 1918. a. kevadel teistkordselt evakueeritud (lõpetas tegevuse 1920. a. Tomskis) tehnikakooli lõpetajad moodustasid isegi veel 1930. aastal 75% kutseõigustega tehnikute kogu Eestis [5]. Vastav arv 1928. a. oli 77%. Järelikult tuleb seda tehnikakooli nimetada meie regiooni tsariaegseks tehnikakooliks suurkooliks ja päris viimane aeg on ära mädata tema vääriks koht Tallinna tehnikakõrgeasutuste järjekstava ahelates (vt. joonised).

Raudtee Tehnikakoolist on pikemalt kirjutanud Peeter Erss 27. juuni 1979. a. «Tallinna Polütehnikus» ja Väino Sirk 4. augustil 1979. a. «Nõukogude Õpetajas». Ka autori artiklis «Raudtee Tehnikakoolist Tallinna Tehnikumini», mis ilmus ajalehes «Tallinna Polütehnik» 20. aprillil 1979. a. numbris, on asjakohased andmed.

Naabrite andmed ja ka joonistel kujutatud Eesti tehnikakõrgeasutuste soliidsemad ahelad lubavad väita, et tehnikakõrgeasutuse ajalooks nimetatakse sellise õppeasutuste ahela kõike lülide summaarset ajalugu, mille lõplülilik on vaadeldav asutus. Seejuures nimetatakse ahela lülilik erineva nimetusega õppeasutust. Ahela üksikute lülide vahel aga peab olema järjekstvus, mis on ajaline, asukohaline, erialane, isikuline ja tasemeline. Osaliselt kattuvad üksteisest väljakasvavad harud on tehnikakõrgkoolide praktikas täiesti normaalne nähtus.

Meie rohkem kui sajandipikkuse järjekstava tehnikahariduse (vt. merekoolid joonistel) huvides tuleb otsustavalt teha lõpp üldpilti moonutavate ahelasiseste pisitähthäpevadega ning hararata juubeliga alati õppeasutuse kogu ajalugu, kogu vastavat õppeasutuste järjekstvat ahelat. Siis jääksid ära sellised petlikud pisitähthäpevad nagu «Raudteetehnikum 25-aastane», «Tallinna Merekoool 60-aastane», «Ehitus- ja Mehaanikatehnikum alates 1961. aastast», «TPI alates 1940. aastast» jne. Analooilisi hüpeteetilisi tähtpäevi võib iga õppeasutus kombineerida oma eelnevate õppeasutuste ahela igast lülist alates (vt. joonised), kuid see ei ole soliidne. Ajaloolõikude saadane meeldetuletamine on meeldiv, kuid kahtlase väärtusega juubelite uputus ebameeldiv. Juhuslikult või põhjendamalt alustatud juubeliaastate lugemist on hiljem väga raske korrigeerida.

Erineva tasemega õppeasutuste väljakasvamine ühest algallikast on täiesti arusaadav spetsialiseerumise ja kasvavate vajaduste valguses. Nii võib Tallinna Raudtee Tehnikakooli asutamisaastat vaadelda nii kutsekooli, tehnikumi kui ka tehnikakõrgkooli ajaloo algusena. Nende ahelate järjekstvus te uurimisega on selgitatud, et tehnikakooli ja tehnikakõrgkooli vahelise ahela järjekstvus on kõikides alaliikides täiesti vastuvõetav ning funduvalt tugevam kui tehnikakooli ja Tallinna Ehitus- ja Mehaanikatehnikumi vaheline järjekstvus, kuid ka viimane on vastuvõetav tähtpäevade praktika jaoks. Tehnikakooli ja tehnikumi erialane järjekstvus on masinaehituse ja teedeehituse alane, kusjuures suhtelised tasemed on peaaegu samad.

Tehnikakooli ja A. Müürisepa nim. Kutsekooli ajalises järjekstvuses on raudteetehnilistel erialadel saja aasta kohta 21 aastane «peaaegu auk» aastatel 1918—1939, kuid seejuures on hea puusepa- ja lukksepa- ning sepatöö õpetamise ja müüride järgi asukohaline järjekstvus. Kuna praegune kutsekool ei valmista ette kutseõigusega tehnikuid, siis võib ta olla vaid

(Järg 4. lk.)

